מי שהיה פרק תשיעי פסחים

מה טמא שיש ספק בידו לעשות. אי לאו דלמייה רחמנא דהא קמן קאי: **ואינו עושה.** דקא אסר ליה רחמנא לעשות: **אף דרך רחוקה שספק בידו לעשות.** שהיה לו שלוחים לשלח וקאמר רחמנא דאינו עושה ממדתה דמייה: **ר"ע סבר אין שוחטין וזורקין על טמא שרץ.**

מה טמא שספק בידו לעשות ואינו עושה אף דרך רחוקה נמי שספק בידו לעשות ואינו עושה ורב נחמן אמר לך ר' עקיבא [6]לטעמי' דקסבר [7]אין שוחטין וזורקין על טמא שרץ ואנא סבירא [8]ליה כמ"ד שוחטין וזורקין על טמא שרץ ת"ר [9]אאלו שעושין את השני הזבין והזבות המצורעין והמצורעות [ונדות] ובועלי נדות והיולדות [2]השוגגין והאנוסין והמזידין וטמא ושהיה בדרך רחוקה א"כ למה נאמר טמא למה נאמר דאי בעי למיעבד בראשון לא שבקינן ליה אלא א"כ למה נאמר בדרך רחוקה לפוטרו מן הכרת וכמ"ד הורצה אשה בשני מי מיחייבא והא [10]תניא יכול לא יהו עושין את השני אלא טמא נפש ושהיה בדרך רחוקה זבין ומצורעין ובועלי נדות מנין ת"ל [1]איש איש לא קשיא הא [11]ר' יוסי הא ר"י ור"ש ת"ר [11]2חייב כרת על הראשון וחייב כרת על השני דברי רבי רבי נתן אומר חייב כרת על הראשון ופטור על השני ר"ח בן עקביא אומר אף [על] הראשון אינו חייב כרת אא"כ לא עשה את השני ואזדו לטעמייהו דתניא [2]גר שנתגייר בין שני פסחים וכן קטן שהגדיל בין שני פסחים חייב לעשות פסח שני דברי רבי רבי נתן אומר כל שזקוק לראשון זקוק לשני כל שאין זקוק לראשון אין זקוק לשני במאי קמיפלגי רבי סבר שני [12]רגל בפני עצמו הוא רבי נתן סבר שני תשלומין דראשון הוא תקוני לראשון לא מתקין ליה ורבי חנניא בן עקביא סבר שני תקנתא דראשון הוא ושלשתן מקרא אחד דרשו [2]והאיש אשר הוא טהור ובדרך לא היה רבי סבר [2]וחדל לעשות הפסח ונכרתה דלא עבד בראשון אי נמי [2]קרבן ה' לא הקריב במועדו בשני וממאי [13](דהא) חטאו ישא כרת הוא קסבר

ה"ג בכל הספרים וכן נרסינן בספרי (פר' נהעלותך) מה טמא שאין ספק בידו בו' ומיתתי התם אפלוגתא דר"מ ור"ע ומייתי ר"ע דאיה לדבריו מה טמא שאין ספק בידו לעשות מפני טומאה אף דרך רחוקה שאין ספק בידו לעשות שרחוק כ"כ שאין יכול לבא בשעת שחיטה לעולה אי בשעת אכילה לרב יהודה ומייתי לה רב ששת מדקאמר ואינו עושה משמע דלא הוצרכה דלכל מילי ילף דרך רחוקה מטמא ומשני רב נחמן דר"ע סבר אין שוחטין וזורקין ולכך ילף דרך רחוקה מטמא דתרוייהו חזו בשעת אכילה ולא חזו בשעת שחיטה ולדידיה נמי אם זרק לא הוצרכה אבל אנא סבירא לי שוחטין וזורקין ולכך ילף דרך רחוקה מטמא דשאני טמא מת דלא חזי בשעת אכילה ורב ששת סבר נמי שוחטין ואין סברא שיחלוקו בזה אבל דסבר דר"ע גמר מטמא מת אע"ג דלא דמי ליה כ"כ ומרבה לר"י דלאו מהיקשא ילף דרך רחוקה מטמא אבל במה מצינו דלא מהיקשא מאי קא משני רב נחמן דסבר שוחטין מ"מ מיגמר מיניה דאין משיגין על ההיקש וק"ק לר"י דאי לאו דהיקשא הוא איכא טובא למיפרך: **רבי עקיבא סבר אין שוחטין וזורקין.** תימה מנא ליה דהא לעיל (דף 5:) אמר דמ"ד אין שוחטין סבר לה כרבי יצחק דאמר טומאי מתים היו שמא כו' וקדיש ביום ההוא אין יכולים לעשות הא לאמר יכולים ואילו ר"ע בפרק הישן (סוכה ד' כה:) לית ליה דרבי יצחק: **דאי בעי למיעבד לא שבקינן ליה.** תימה הואיל וסבירא ליה דאי בעי מנא שוחטין על טמא שרץ מדקאמר לפוטרו מהיכרת משמע מכרת פטור אבל אם זרק הולכה ומ"ד הולכה אסיקנא לעיל (דף פא.) דסבר שוחטין וזורקין אם כן טמא דקרא שאינו יכול לאכול בלילה והיכי קאמר התלמודא דלהכי כתביה דאי בעי למיעבד לא שבקינן ליה פשיטא דלא שבקינן ליה כיון דלא חזי למיכל אז ומלפי אכלו נפקא דטמא נמי נפק' לן מהתם כדאמר בפ"ב דזבחים (דף כג.) וי"ל דודאי קרא לא איצטריך להכי אלא פריך משום דקתני למה נאמר טמא לפוטרו מהיכרת דמשמע מכרת פטור אבל אי בעי למיעבד מצי עביד הלכך פריך הא אי בעי למיעבד לא שבקינן ליה והשתא טמא לא איצטריך למיכתב אלא לאשמעינן דאיש נדחה ואין ליבור נדחין ומרבה לר"י דממתניתין דקתני שאלו פטורין מהיכרת ליכא למידק כרב נחמן מדקתני פטורין מכלל דאם זרק הולכה הה"מ אם זרק לא הולכה ואידי דקתני סיפא חייבין תנא רישא פטורין ואמר שפיר דלעיל מייתי ראיה ממתניתין לרב ששת: **אלא** למה נאמר דרך רחוקה בו'. קשה לרב יהודה דאמר לקמן לאיסור דרך רחוקה כל שאין יכול ליכנס בשעת אכילה דרך רחוקה דכתב רחמנא למה לי פשיטא דפטור דהא לא חזי לאכילה אי משום דיכול ליכנס בסוסים ובפרדים א"כ לקמן דקתני היה חוץ למודעים ויכול ליכנס בסוסים ובפרדים יכול יהא חייב מ"ל ובדרך לא היה ואמאי איצטריך ההוא קרא הא לא איצטריך למיכתב כלל דרך רחוקה אלא משום היכא דיכול ליכנס בסוסים ובפרדים ואין לומר דס"ד דחייב כרת על מה שהרחיק עצמו דאם כן מאי פריך למה נאמר טמא דאי בעי למיעבד לא שבקינן ליה הא שפיר קאמר דנאמר לפוטרו מכרת דס"ד דליחייב על מה שטימא עצמו ונראה לרשב"א דטמא ודרך רחוקה איצטריך למיכתב דלא מיבעי דלא חזי לראשון לא ליעבד בשני ומכר כרבי נתן דשני תשלומין דראשון הוא: **לא** קשיא הא ר' יוסי. תימה דמוקי הך ברייתא דסבר שוחטין וזורקין על טמא שרץ כר' יוסי ופ' כילד צולין (לעיל דף פא.) גבי טומאת התהום מסיק דקסבר ר' יוסי אין שוחטין וזורקין כו' וי"ל דהכא לא מוקי לה כר' יוסי אלא כמאי דסבר דנשים בשני חובה עולה

מסורת הש"ס

6) הך לטעמיה גרך מוכן ושרי בתום' כאן ד"ה ר"ע וכקוקרכם האלכמי מה. 7) לעיל דף 5: וש"נ. 8) [פסיקתא לי כפ"ל]. 9) [תוספתא רפ"מ]. 10) לעיל דף פז., 11) [לעיל לא:]. 12) [תוספתא פ"ח ה"ג]. 13) [תוספתא ט:]. 1) [ל"ל דהאי]. 2) [ר"ה ב.].

תורה אור השלם

1. דבר אל בני ישראל לאמר איש איש כי יהיה טמא לנפש או בדרך רחקה לכם או לדרתיכם ועשה פסח ליי:
במדבר ט י
2. והאיש אשר הוא טהור ובדרך לא היה והדל לעשות הפסח ונכרתה הנפש ההוא מעמיה כי קרבן יי לא הקריב במועדו חטאו ישא האיש ההוא:
במדבר ט יג

הגהות מהר"ב רנשבורג

א) תוס' ד"ה דלא בעי למיעבד כו' ומלפי אכלו נפקא כו'. כ"כ מר לעיל פ"ט ע"א תוס' ד"ה שוחטין וזורקין וכו':

מוסף רש"י

אין שוחטין וזורקין על טמא שרץ. אין שוחטין וזורקין את הפסח על יחיד טמא שרץ, ומדמה לפסח שני, ואף על גב דיטול לעטול ולאכול לערב, דאיכא מ"ד דס"ל הכי (זבחים כב: ועי' לעיל פס. בארוכה). ת"ל איש איש. כי יהיה טמא, משמע כל טומאה, מלמד כתיב לנפש מרשף, מ"מ אינם כי יגע בנתה, ס"מ למיתרשיה בתנפיה נפשיה הוא (לעיל סז.). אי נמי קרבן ה' וגו'. והכי משמע ליה קרא והאיש אשר היא טהור ובדרך לא היה וחדל לעשות הפסח ונכרת כי קרבן ה' כו'. כי לשון שימוש אי, כשקרבן ה' לא הקריב בשני, מטמא ישא (לעיל צא:).

עין משפט נר מצוה

ד א מי' פ"ו מהל' ק"פ הלכה ח:
ה ב מי' שם פ"ה הלכה ח ט:
ו ג מי' שם:
ז ד מי' שם הלכה ז:

רבינו חננאל

ודחה רב נחמן ר' עקיבא סבר אין שוחטין וזורקין על טמא שרץ, ודרך רחוקה כטומאת שרץ דמי. ואנא סבירא לי כמאן דאמר שוחטין וזורקין על טמא שרץ, ודרך רחוקה כטמא שרץ דמי, מה טמא שרץ אם שחטו עליו הורצה, אף מי שהיה בדרך רחוקה אם זרק הורצה. ת"ר אלו שעושין את השני זבין וזבות מצורעין ובועלי נדות והיולדות והשוגגין והאנוסין והמזידין וטמא ומי שהיה בדרך רחוקה. אם כן למה נאמר בדרך רחוקה הלא אנוס הוא וכבר שנה האנוסין. ואמרינן לפטרו מן הכרת. אליבא דמאן דאמר הורצה, דאי אליבא דמאן דאמר לא הורצה, סוף סוף למה לי למתנייה דאי בעי למעבד לא שבקינן ליה. דיינו הני, אלא ש"מ דיינו אליבא דמאן דאמר הורצה, אלמא בר מעבד הוא ואפ"ה פטריה רחמנא מכרת. ואקשינן מדקתני והזבות מכלל שהנשים חייבות בשני, וכי אשה בשני חייבת והתניא יכול לא יהו עושין את השני אלא טמא נפש כו' ת"ל איש, איש ולא אשה. ושנינן הא דתניא שהנשים עושות את השני ר' יהודה ור' יוסי היא והא דתניא איש ולא אשה רבי שמעון [היא] כדאמרן בפרק של מעלה. ת"ר טהור שלא עשה פסח, חייב כרת על הראשון וחייב כרת על השני דברי רבי. מאי טעמא שני רגל בפני עצמו הוא. ר' נתן אומר חייב כרת על הראשון ופטור על השני, קסבר שני תשלומין דראשון הוא, תקוני לראשון לא מתקין. ר' חנניא בן עקביא אומר אף על הראשון אינו חייב אלא אם לא עשה את השני, כלומר כיון שלא עשה הראשון נסתלקה חובת הראשון ונתחייב בשני, ולעולם אינו חייב אלא על השני קסבר שני תקנתא דראשון הוא. **ואזדו לטעמיהו)** דתניא גר שנתגייר בין שני פסחים וכן קטן שהגדיל בין שני פסחים חייבין לעשות פסח שני דברי רבי, ר' נתן אומר כל הזקוק לראשון זקוק לשני וכל מי שאינו זקוק לראשון אינו זקוק לשני. ושלשתן מקרא אחד דרשו, והאיש אשר הוא טהור ובדרך לא היה וחדל לעשות הפסח בראשון ונכרת, אי נמי קרבן ה' לא הקריב במועדו בשני חטאו ישא, והוא כרת

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com